

TENDRESA ENVERS SANTA CLARA: LA INTEGRACIÓ DE LA FEMINITAT

per LEONARDO BOFF

Per entendre la tendra relació de Francesc amb Clara és important considerar el sentit específic de puresa que ell expressa en els seus escrits. Evidentment, la vida del tot consagrada a Déu en el celibat i en la castedat, forma part del següent estricte de Jesús. Tanmateix, no n'hi ha prou de renunciar a les relacions conjugals per tal de viure en la puresa. Per a Francesc, puresa és sinònim de llibertat. Només és pur aquell qui és lliure dels enganxaments que tradueixen els falsos absoluts de la vida: l'autopromoció, l'acumulació d'honra, de fama, de riquesa i de poder, la santedat com a conquesta personal, etc. Per a Francesc, només Déu és el suprem Bé i tot el Bé. Déu no admet competidors de cap mena. Trobar succedanis de Déu és fer-se impur. Ser pur és romandre lliure per a l'absolut de Déu. Cosa que no significa que la recerca dels valors d'aquest món estigui mancada de significació. Però es tracta d'una significació finita, i d'aquesta manera és estimada i alegre cantada pel seràfic d'Assís. Des d'aquest punt de vista, la relació home-dona no significa un tall en la tendresa i en l'amor, sinó la seva ordenació a un Amor més gran. L'home o la dona no poden ser l'absolut del cor humà; d'altra manera, Déu no seria el primer i l'únic. En el sentit en què ho veu Francesc, la puresa consisteix que els germans i les germanes s'estimin de tal manera que l'amor de Déu i a Déu augmenti i arribi fins i tot a ser tastat en aquest món. Només llavors els purs veuran Déu, present d'una manera especial en els germans i les germanes.

En la relació de Francesc amb Clara impera aquesta puresa en un grau molt elevat. Entre ells hi ha amor i relacions d'extraordinària tendresa, però hi ha, alhora, una transparència d'intencions i una convergència en l'amor de Déu per damunt de tota sospita. Aquí existeix quelcom de misteriós, d'eros i d'àgape, de fascinació i de transfiguració.

Francesc i Clara estaven tan units en un mateix projecte evangèlic, tan fortament lligats a una tercera realitat superior a ells, al Crist pobre, al seu Evangeli i al servei dels pobres que, efectivament, mai més el cor de l'un no abandonaria el de l'altra. Tots dos tenien el cor ancorat en Déu. Per això l'espai i el temps per a ells ja no comptaven. Com diu un testimoni del procés de canonització de Clara, Francesc li havia comunicat la substància mateixa de la vida; Francesc «era per a ella com l'or, tan clar i transparent que podia veure-s'hi reflectida com si fos un mirall».

Els dies en què Francesc es troba a les portes de la mort, també Clara emmalalteix de gravetat. Tement morir abans que ell, «plorava desconsoladament

8 d'agost – santa Clara

perquè no podria veure una vegada més el qui, després de Déu, era el seu únic Pare» i feu saber a Francesc la seva aflicció. Ell «es va commoure, perquè estimava Clara i les seves germanes amb amor de pare, i li envià una carta amb la seva benedicció que Clara inclouria més tard en el capítol IV de la seva Regla. Fins i tot, abans, en concloure el famós càntic de lloança a totes les criatures», dictà també un càntic amb lletra i música, per a consol de Clara i de les seves germanes, perquè estava ple «de sentiments de pietat i d'amor per elles».